

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ, ПРАВА ТА
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗУНУ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Педагогічною радою
ВСП «Фаховий коледж економіки,
права та інформаційних технологій ЗУНУ»
протокол № 7 від
« 05 » 02 20 26 р.

Введено в дію наказом директора
ВСП «Фаховий коледж економіки,
права та інформаційних технологій ЗУНУ»
№ 06 від 02 20 26 р.

Директор Василь МАРТИНЮК

ПОЛОЖЕННЯ

про організацію інклюзивного навчання осіб із особливими
освітніми потребами у
ВСП «Фаховий коледж економіки, права та
інформаційних технологій Західноукраїнського національного
університету»

I. Загальні положення

1.1. Положення про організацію інклюзивного навчання осіб із особливими освітніми потребами (далі – Положення) у Відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж економіки, права та інформаційних технологій Західноукраїнського національного університету» (далі-ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ») визначає організаційні засади інклюзивного навчання з метою реалізації права осіб з особливими освітніми потребами на здобуття якісної фахової передвищої освіти з урахуванням потреб та можливостей таких осіб.

1.2. Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Порядку організації інклюзивного навчання в закладах фахової передвищої освіти», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2021 р. № 1321, «Порядку організації інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957, інших нормативних актів, що регулюють відносини у сфері освіти соціального захисту та соціальної реабілітації здобувачів з особливими потребами.

1.3. ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ» надає освітні послуги здобувачам освіти на рівні з іншими здобувачами освіти, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, віросповідання, а також від інших обставин із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром.

1.4. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

- **здобувачі освіти з особливими освітніми потребами** - особи з особливими освітніми процесами, які здобувають фахову передвищу освіту в ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ» і потребують додаткової, постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення їх рівного доступу до освіти;

- **інклюзивне освітнє середовище** - сукупність умов, способів і засобів реалізації освітнього процесу для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з особливими освітніми потребами з урахуванням їхніх потреб та можливостей;

- **індивідуальний навчальний план особи з особливими освітніми потребами** - документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачами освіти освітніх компонентів освітньо-професійної програми з урахуванням їх особливих освітніх потреб та особистісно орієнтованого спрямування освітнього процесу, адаптації та/або модифікації окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів);

- **супровід** - система заходів, що мають забезпечити рівний доступ до навчання, тобто усунення або мінімізація проблем у навчанні для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

1.5. Директор ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ» або уповноважена ним особа забезпечує створення у закладі освіти інклюзивного освітнього середовища.

1.6. Формування умов для здобуття особою з особливими освітніми потребами якісної освіти в ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ» спрямоване на:

- поширення доступу до якісної фахової передвищої освіти з використанням сучасних інформаційних технологій;

- реалізацію індивідуального підходу до процесу навчання відповідно до особливостей і можливостей кожного такого здобувача освіти;

- розширення ресурсних можливостей ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ» для підвищення якості навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;

- формування у інших здобувачів освіти позитивного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами.

1.7. Надання ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ» освітніх послуг здобувачам освіти з особливими освітніми потребами здійснюється за рахунок коштів державного бюджету та інших не заборонених законодавством джерел.

II. Організація освітнього процесу для осіб з особливими освітніми потребами

2.1. Організація освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами у ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ» передбачає:

- створення інклюзивного освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів осіб з особливими освітніми потребами, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії;

- належного фінансового, кадрового, матеріально-технічного, організаційного та інформаційного забезпечення ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ»;

- безоплатного забезпечення інформацією для навчання в доступних форматах із використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я;

- забезпечення необхідними допоміжними засобами для навчання, що дають змогу опанувати освітньо-професійну програму, у тому числі відповідно до Порядку забезпечення допоміжними засобами для навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах освіти, та згідно з переліками, затвердженими МОН України;

- забезпечення підручниками, у тому числі електронними, посібниками здобувачів повної загальної середньої освіти, що враховують особливі освітні потреби, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

- забезпечення посібниками педагогічних працівників, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

- забезпечення доступу до мережі Інтернет, систем баз даних із врахуванням розумного пристосування.

2.2. Для комфортного навчання у ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ» здобувачі освіти мають право на індивідуальні технічні засоби, зокрема, слухові апарати, ноутбуки тощо.

2.3. Для здобувачів освіти із обмеженими можливостями у пересуванні освітній процес організовується у навчальних приміщеннях з безбар'єрним доступом.

2.4. Для забезпечення освітнього процесу за умов дистанційного навчання використовується освітня платформа «MOODLE».

2.5. Директор ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ» на підставі письмового звернення здобувача освіти з особливими освітніми потребами або одного з батьків (інших законних представників) та індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (за наявності) створює інклюзивну групу, забезпечує створення необхідної матеріально-технічної та навчально-методичної бази.

2.6. Гранична чисельність здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в певній інклюзивній групі встановлюється директором ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ» з урахуванням вимог до формування академічних груп, освітньо-професійної програми, пристосованості аудиторій тощо, але не може перевищувати 50 відсотків від загальної кількості здобувачів освіти у відповідній групі.

2.7. Під час організації освітнього процесу в інклюзивній групі необхідно враховувати психофізіологічні особливості здобувачів освіти різних нозологій, їхні труднощі у навчанні, потреби в компенсації сенсорних порушень, що ускладнюють сприйняття навчального матеріалу, а також соціально- психологічні фактори, які можуть перешкоджати їхній інтеграції у коледжівське середовище, потреби у фізичній реабілітації тощо.

2.8. Лекційні, практичні, семінарські та інші заняття в інклюзивній групі проводяться із застосуванням спеціального обладнання та навчально-методичних матеріалів, які сприяють кращому сприйняттю та засвоєнню навчальної інформації здобувачами освіти. Водночас, на вимогу здобувачів з особливими освітніми потребами, не допускається уповільнення темпу лекцій, зменшення кількості занять і їх тривалості, а також спрощення або скорочення обсягу навчального матеріалу, оскільки це може знизити якість фахової підготовки.

2.9. Процес оцінювання здійснюється у формі, доступній для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами з урахуванням збільшення часу на оцінювання, використання доступних форматів, залучення перекладачів жестової мови (за потреби). При цьому результати оцінювання повинні відображати їхній прогрес і досягнення у засвоєнні курсу.

2.10. Створення інклюзивної групи та припинення її діяльності здійснюється відповідно до наказу директора.

2.11. Навчання осіб з особливими освітніми потребами здійснюється за індивідуальним навчальним планом.

2.12. Індивідуальний навчальний план здобувача освіти з особливими освітніми потребами розробляється за його участю з урахуванням рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи (за наявності) і передбачає пристосування чи модифікацію освітнього процесу для створення максимально комфортних умов для навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

2.13. Освітньо-професійні програми фахової передвищої освіти для осіб з особливими освітніми потребами можуть мати корекційно-розвивальний складник. Такий складник повинен враховувати рекомендації індивідуальної програми реабілітації здобувача освіти з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи (за наявності).

III. Супровід (надання соціальних послуг) під час інклюзивного навчання

3.1. Інклюзивне навчання осіб з особливими освітніми потребами передбачає надання їм (за потреби) соціальних послуг, зокрема:

- супроводу під час інклюзивного навчання;
- фізичного супроводу осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, порушення зору;
- фізичного супроводу осіб, що мають порушення зору;
- перекладу жестовою мовою;
- інші послуги із переліку базових соціальних послуг відповідно до Закону України «Про соціальні послуги».

3.2. Директор ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ» створює умови для надання таких послуг на підставі письмової заяви здобувача освіти з особливими освітніми потребами (у разі, коли особа є повнолітньою) або одного з її батьків (інших законних представників) не пізніше, ніж за два робочих дні після подання такої заяви. Допуск особи, яка надає базову соціальну послугу до ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ», здійснюється за умови дотримання такою особою Правил внутрішнього розпорядку ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ», охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки на основі укладення відповідного договору між ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ» та особою, яка надає такі послуги, за згодою здобувача освіти з особливими освітніми потребами (у разі, коли особа є повнолітньою) або одного з її батьків (інших законних представників).

3.3. Для забезпечення соціальних потреб осіб з особливими освітніми потребами до ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ» можуть бути допущені один із батьків особи з особливими освітніми потребами або уповноважена ними особа. Рішення про їх допуск до участі в освітньому процесі приймає директор ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ» на основі укладення відповідного договору між ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ» та особою, яка забезпечує соціальні потреби особи з особливими освітніми потребами.

3.4. Супровід здобувачів освіти здійснюється за такими напрямками:

1) **технічний супровід** – полягає у забезпеченні здобувачів освіти адаптивними технічними засобами та спеціальними технологіями навчання.

Технічний супровід має компенсувати функціональні обмеження здобувачів освіти і забезпечувати їм доступ до якісної освіти;

2) **навчально-організаційний супровід** передбачає допомогу учасникам освітнього процесу в організації навчання, складанні та моніторингу виконання індивідуального навчального плану для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, а також організацію індивідуальних консультацій тощо. Цей супровід можуть забезпечувати батьки (або інші законні представники), особи, уповноважені ними, викладачі, класні керівники (куратори) академічних груп або волонтери;

3) **педагогічний супровід** - системна діяльність, яка включає надання педагогічної допомоги здобувачам освіти з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу. Він полягає в оптимізації викладання навчального матеріалу у максимально сприятливій для них формі, впровадження сучасних педагогічних технологій навчання, забезпечення навчально-методичними матеріалами. На всіх етапах педагогічного супроводу передбачається індивідуальний супровід здобувачів освіти з метою допомоги у розв'язанні індивідуальних проблем опанування освітніх компонентів. Такий вид супроводу здійснюють циклові комісії, які забезпечують викладання відповідних освітніх компонентів. Для здобувачів освіти із сенсорними вадами навчальні матеріали переводяться в альтернативний формат, зручний для сприйняття (українська жестова мова, шрифт Брайля, збільшений шрифт, електронний формат, аудіоформат тощо);

4) **психологічний супровід** включає системну діяльність, спрямовану на надання психологічної підтримки здобувачам освіти з особливими освітніми потребами під час навчання. Він спрямований на виявлення психологічних особливостей кожного здобувача освіти, збереження та зміцнення їхнього психічного та психологічного здоров'я, надання необхідної допомоги в адаптації до інтегрованого освітнього середовища та сприяння особистісному розвитку. Психологічний супровід передбачає:

- надання психологічної допомоги здобувачам освіти під час їх адаптації до умов провадження освітнього процесу;
- підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу, включаючи здобувачів освіти, педагогічних працівників, представників адміністрації та допоміжного персоналу;
- соціально-психологічну діагностику, моніторинг особистісного розвитку і соціальної ситуації розвитку здобувачів освіти, прогнозування змін освітньої ситуації та визначення її основних тенденцій;
- проєктування і соціально-психологічну корекцію розвитку здобувачів освіти.

Такий супровід здійснюється практичним психологом та/або соціальним педагогом.

5) **соціальний супровід** охоплює заходи зі створення умов для соціальної та побутової підтримки здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, включаючи надання інформації та допомоги щодо входження в коледжівську спільноту, у влаштуванні в гуртожитку, забезпечення технічними засобами реабілітації, а також організацію волонтерської допомоги для підтримки здобувачів освіти з особливими освітніми

потребами. Основною функцією соціального супроводу є подолання соціальної ізоляції здобувачів освіти з особливими потребами, сприяння збереженню та підвищенню їх соціального статусу, а також залучення їх до всіх сфер суспільного життя. Соціальний супровід здійснюється заступником директора з навчальної роботи, соціальним педагогом та/або практичним психологом, батьками (або іншими законними представниками), уповноваженими ними особами, студентським самоврядуванням, залученими фахівцями, волонтерами та передбачає інформаційно-просвітницьку діяльність, спрямовану на формування толерантного ставлення до здобувачів освіти з особливими освітніми потребами у освітньому просторі ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ»; консультативно-методичну допомогу всім учасникам освітнього процесу.

6) **медико-реабілітаційний супровід** полягає у комплексі заходів, спрямованих на підтримку, збереження та відновлення фізичного здоров'я здобувачів освіти. Його складовими є невідкладна медична допомога, консультативно-профілактична підтримка.

7) **фізкультурно-спортивний супровід** полягає у заохоченні здобувачів освіти до активних занять фізичною культурою та окремими видами спорту, участі у змаганнях різного рівня. Даний супровід має на меті зміцнення мотивації до здорового способу життя та передбачає поліпшення психофізичного стану здобувачів освіти і підвищення їх інтелектуальної працездатності. Супровід здійснюється викладачами фізичного виховання.

8) **професійна адаптація** полягає у забезпеченні здобувачів освіти додатковими можливостями в межах фахової підготовки через їхнє залучення до практичної роботи, проходження різних видів практик, передбачених освітньо-професійною програмою, професійного зростання, а також заняття у гуртках.

3.5. Творчий розвиток здобувачів освіти може бути реалізований шляхом залучення їх до творчих проєктів, мистецьких заходів.

3.6. Супровід розпочинається з моменту вступу особи з особливими освітніми потребами до ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ» й триває протягом навчання у закладі освіти. Усі перелічені складові системи супроводу вступають у дію поступово і можуть діяти одночасно, доповнюючи одна одну.

IV. Прикінцеві положення

4.1. Дане Положення розглядається і затверджується педагогічною радою та вводиться у дію наказом директора ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ».

4.2. Зміни та доповнення до цього Положення розглядаються і затверджуються педагогічною радою, та вводяться у дію наказом директора ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ». У тому ж порядку Положення скасовується.

4.3. Фаховий коледж забезпечує публічний доступ до тексту Положення через власний офіційний сайт.

4.4. Учасники освітнього процесу та інші працівники ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ» повинні знати і дотримуватися норм цього Положення.